
ЦИВІЛЬНЕ ПРАВО ТА ПРОЦЕС; СІМЕЙНЕ ПРАВО

УДК 347.942/943

DOI <https://doi.org/10.32840/pdu.2020.3.3>

К. Б. Дрогозюк

кандидат юридичних наук,
доцент кафедри цивільного процесу
Національного університету «Одеська юридична академія»

ОСОБЛИВОСТІ ПРАВОВОЇ ПРИРОДИ ЕЛЕКТРОННИХ ДОКАЗІВ У ЦИВІЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ УКРАЇНИ

У сучасних умовах Інтернет виступає невіддільним елементом життя суспільства і містить сліди відповідної життєдіяльності у вигляді певної інформації, за допомогою якої можуть підтверджуватися чи спростовуватися обставини, що входять до предмета доказування у цивільній справі.

Попри позитивні зміни у цивільному процесуальному законодавстві щодо використання електронних доказів в цивільному судочинстві, необхідно констатувати, що законодавче закріплення порядку вилучення, фіксації, дослідження та оцінки електронних доказів повною мірою не враховує особливості правової природи окремих електронних доказів, зокрема, доказів, отриманих із соціальних мереж. Це створює колізії у правозастосовній практиці, ускладнює процес доказування із використанням електронних доказів, отриманих із соціальних мереж, та інколи зумовлює відхилення судами відповідних доказів через недоведеність їх належності, допустимості, достатності та достовірності, що створює загрозу для захисту прав, свобод та законних інтересів користувачів соціальних мереж та інших засобів інтернет-зв'язку на території України.

Метою статті є виокремлення та аналіз особливостей правової природи функціонування електронних доказів, а також аналіз судової практики під час використання відповідних доказів у цивільному судочинстві.

За результатами дослідження встановлено, що особливостями правової природи електронних доказів є: нематеріальна форма і носій фіксації інформації; спеціальна процедура створення і закріплення інформації на матеріальному носії; особлива процедура відтворення електронного доказу; можливість відтворення, копіювання або розміщення на інший носій необмежену кількість разів без втрати своїх характеристик, внаслідок чого виникають їх ідентичні примірники, відсутність конкретно визначеного носія для зберігання електронних доказів, отриманих із соціальних мереж; особливий статус оригіналу, який може існувати в декількох місцях, тощо

Проведений аналіз дозволяє констатувати, що правове регулювання електронних доказів у цивільному судочинстві потребує вдосконалення з урахуванням особливостей правової природи відповідних доказів.

Ключові слова: електронні докази, скріншот, соціальні мережі, цивільна справа, доказування, фіксація доказів, подання доказів.

Постановка проблеми. Сучасний стан розвитку суспільства, коли величезна кількість різної інформації передається за допомогою соціальних мереж та інших

засобів інтернет-комунікації, характеризується тенденцією до зростання кількості судових справ, у яких виникає потреба встановлення змісту інформації, розміщеної на вебсайтах, окремих сторінках та соціальних мережах.

Невирішеними проблемами гарантування захисту прав та інтересів у цивільному судочинстві залишаються порядок пошуку, отримання, дослідження та оцінки електронних доказів. Особливого дослідження, аналізу та визначення вимагає питання особливостей правової природи електронних доказів, отриманих із соціальних мереж у цивільному процесі України.

Це зумовлює актуальність розгляду вітчизняного цивільного процесуального законодавства, яким передбачається використання електронних доказів у цивільному судочинстві, та оцінки стану правового регулювання відповідної сфери.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженню окремих питань використання електронних доказів були присвячені праці багатьох вчених-процесуалістів, зокрема: С.Л. Галушкиної, С.О. Ємельянчик, А.Ю. Каламайко, О.М. Лазько, Г.З. Огнев'юк, О.П. Радкевич, Д.К. Фартушної, Д.М. Цехан, А.С. Штефан, Ю.С. Павлової, В.С. Петренко тощо. Однак спеціалізованих досліджень особливостей правової природи електронних доказів вітчизняними науковцями проведено ще не було.

Метою статті є встановлення особливостей функціонування та використання електронних доказів, а також аналіз судової практики під час використання відповідних доказів у цивільному судочинстві.

Виклад основного матеріалу. Соціальні мережі стали важливим джерелом інформації, а все, що публікується в Facebook, Instagram, Telegram, Twitter тощо, поступово набирає юридичну вагу. Вочевидь, що питання, які поставали раніше (наприклад, чи є публікація в соціальних мережах доказом в суді?), втратили свою актуальність, адже наразі правовий статус електронних доказів визначено у процесуальних кодексах.

Менш ніж 10 років потому у соціальних мережах не було підстав для позову про захист честі, гідності та ділової репутації, порушення прав інтелектуальної власності тощо, однак сьогодні все це можливо. Також непоодинокими є і випадки порушення прав у соціальних мережах.

На початку 2020 найпопулярнішими соціальними мережами в Україні були

Facebook (58% від усіх респондентів), YouTube (41%), Instagram (28%) і Telegram (14%). Про це свідчать дані опитування компанії Research & Branding Group. Далі зі значним відривом йдуть Вконтакте (7%), Однокласники (6%) і Twitter (5%), а найменш популярною є Linkdn (1%) [1].

Соціальні мережі «Вконтакте» та «Однокласники» дещо втратили свою популярність внаслідок підписання 28 квітня 2017 року Указу Президентом України, яким було введено в дію рішення РНБО про оновлення списку санкцій проти певних російських компаній. Рішення РНБО, зокрема, передбачало введення санкцій проти низки фізичних та юридичних осіб, серед яких ТОВ «Яндекс», а також російські соціальні мережі «Вконтакті», «Однокласники» та поштовий сервіс «Mail.ru» [2]. Таким чином, доступ до цих соціальних мереж для осіб, які перебувають на території України, було обмежено.

З прийняттям чинної редакції ЦПК України проблема щодо правильного застосування електронних доказів у судовому процесі повинна була зникнути. Водночас положення ст. 100 ЦПК України, якою регулюється порядок подання електронних доказів, змістовно дуже близькі до аналогічних норм, передбачених для письмових доказів, і не враховують специфіку природи соціальних мереж [3]. Відповідний факт ускладнює процес пошуку, збирання, надання учасниками справи електронних доказів, отриманих із соціальних мереж, до суду, а також оцінку відповідних доказів судом, про що свідчить судова практика.

Так, у рішенні Івано-Франківського міського суду Івано-Франківської області у справі № 344/14572/16-ц від 02.03.2018 року суддя відмовила у задоволенні клопотання про долучення до матеріалів справи дисків із звукозаписами, оскільки «вони не мають реквізитів, за допомогою яких підтверджується цілісність цього електронного документа, зокрема позначку про зміни та доповнення та позначку часу документа» [4], в постанові апеляційного суду Чернівецької області від 17.01.2018 року у справі № 716/254/16 суд відмовив у дослідженні звукозапису розмови та її стенограми, оскільки «в матеріалах справи відсутні докази на підтвер-

дження того, що вказаний звукозапис [...] отриманий з дотриманням вимог законодавства» [5], та інших судових рішеннях.

Правова природа електронних доказів має свої характерні особливості, які підтверджують, що використання однакового порядку подання, фіксації та оцінки електронних, речових та письмових доказів є недоцільним. Серед особливостей електронних доказів можна виокремити такі:

- *нематеріальна форма і носій фіксації інформації*. Електронні докази можуть міститися не лише на певних носіях, а й в інтернеті. При цьому не завжди існує реальна можливість виявити, на якому конкретно сервері та на якому з жорстких дисків цього серверу зберігається відповідна вебсторінка. На відміну від письмових доказів, які взаємопов'язані з певним носієм інформації, збереження електронних доказів та їх здатність виступати засобом встановлення обставин справи не залежать від наявності конкретно визначеного носія [6, с. 67].

- *спеціальна процедура створення і закріплення інформації на матеріальному носії*. Створення електронного доказу переважно є результатом діяльності людини, однак окремі їх види, зокрема метадані, генеруються в процесі функціонування певної системи, яка фіксує відомості автоматично, без втручання людини у сам процес фіксації даних. Електронні докази виникають у специфічному середовищі, зумовленому використанням певних технічних засобів та програмного забезпечення. Вони створюються в електронному форматі і не мають об'ємно-просторових та інших характеристик, властивих об'єктам матеріального світу [6, с. 67].

- *особлива процедура відтворення електронного доказу*. Для сприйняття інформації, що виражена в електронній формі, потребується використання технічних засобів, які здатні відображати цю інформацію. Електронний доказ несе дані, що закодовані за допомогою певних типів сигналів і недоступні для безпосереднього сприйняття людиною без застосування відповідного обладнання. Технічні пристрої з установленим у них програмним забезпеченням переводять закодовані дані у текст, звук та зображення, що дає

можливість ознайомитися з ними. Своєю чергою вилучення інформації, яка має значення для справи, із письмових та речових доказів відбувається без використання технічних і програмних засобів [6].

- *можливість відтворення, копіювання або переміщення електронних доказів на інший носій необмежену кількість разів без втрати своїх характеристик, внаслідок чого виникають їх ідентичні примірники*. З огляду на те, що електронний доказ не має жорсткого зв'язку з технічним носієм, він може зберігатися одночасно в хмарному середовищі та на численних носіях, переміщуватися з одного сховища даних чи носія до іншого, без втрати або зміни юридичної сили [7]. Окремі науковці підкреслюють, що в електронних доказах відсутня жорстка прив'язка до конкретного матеріального носія. Як наслідок, один і той же електронний доказ може існувати на різних носіях [8]. Проте електронні докази зберігають автентичність закріпленої у них інформації незалежно від кількості відтворень та переміщень, що відрізняє їх від письмових та речових доказів, котрі такої здатності не мають.

- *особливий статус оригіналу, який може існувати в декількох місцях*. Існування оригіналу та копії електронного доказу, а також можливість їх відокремлення один від одного само по собі не знаходить чіткого врегулювання в науці цивільного процесуального права. Електронні докази характеризуються відсутністю традиційного існування оригіналів та копій доказів.

ЦПК України не передбачає спеціальний порядок або певні критерії, за допомогою яких суд та інші учасники справи змогли б відрізнити оригінал електронного доказу від його копії. Згідно з ч. 2 ст. 100 ЦПК електронні докази подаються в оригіналі або електронній копії, засвідченій електронним цифровим підписом, прирівняним до власноручного підпису відповідно до Закону України «Про електронний цифровий підпис». Проте на практиці виникають деякі проблеми, пов'язані з застосуванням цієї норми. По-перше, в Законі України «Про електронні документи та електронний документообіг» зазначено, що в разі надсилання електронного документа кіль-

ком адресатам або його зберігання на кількох електронних носіях кожен з електронних примірників вважається оригіналом електронного документа. Отже, якщо зберегти один і той же електронний документ на десяти носіях, то кожен з них буде вважатися оригіналом.

По-друге, порядок засвідчення електронних копій на законодавчому рівні не визначений, що впливає ще з більш складного питання щодо співвідношення оригіналу та копії електронного доказу. При цьому Закон України «Про електронний цифровий підпис», на який міститься посилання в ч. 2 ст. 100 ЦПК України, втратив чинність, а прийнятий замість нього Закон України «Про електронні довірчі послуги», який набрав чинності 7 листопада 2018 р., не містить окремого порядку посвідчення електронних копій електронних доказів.

Відсутність передбаченого законом порядку посвідчення електронних копій електронних доказів створює ризики визнання їх недопустимими в процесі дослідження та оцінки доказової інформації. Проблема копій електронних доказів та їх посвідчення може бути зображена на прикладі таких електронних доказів, які не можуть бути переведені у паперову копію, зокрема аудіо- та відеозаписи.

Наприклад, у постанові від 16.10.2018 р. по справі № 690/62/18 Апеляційний суд Черкаської області зазначив, що позивач не надав суду підтвердження, що наданий ним відеозапис, яким обґрунтовуються позовні вимоги, є оригіналом, а також не вказав про наявність у нього або іншої особи його оригіналу [10]. Аналогічна позиція щодо копії відеозапису була висловлена Харківським апеляційним судом, який у своїй постанові від 18.01.2019 р. по справі № 619/4083/17 зазначив, що суду не надано підтвердження того, що зазначений відеозапис, яким обґрунтовуються позовні вимоги, є оригіналом, позивач не вказав на наявність оригіналу такого відеозапису у нього або іншої особи, тому відеозапис не приймається судом [11].

Водночас стає незрозумілим, що є електронною копією електронного доказу. У разі паперової копії найпростіший прикладом є роздрукований примірник елек-

тронного доказу. Проте, як зазначалось вище, паперові копії електронного доказу повинні бути засвідчені в порядку, встановленому законом. При цьому такий порядок законом досі не визначений. Отже, процесуально електронні докази можна подавати тільки в оригіналі.

З огляду на специфіку певних видів електронних доказів (відео-, звукозаписи, цифрове зображення тощо) їх копії повністю ідентичні оригіналу. З урахуванням цього окремі науковці вважають, що такі електронні копії доцільно прирівняти до оригіналу [9]. Цікаво, що в попередній редакції ЦПК України допускалось надання електронних документів у вигляді їх засвідчених копій на паперових носіях, що підпадало під ознаки письмових доказів.

- окрема особливість доказування змісту електронних доказів, отриманих із соціальних мереж, пов'язана з *можливістю зміни імені користувача відповідної сторінки*. Коли така зміна відбувається, всі попередні публікації користувача стають доступними під новим іменем, а встановити, яким було попереднє ім'я, шляхом огляду сторінки неможливо.

Єдиним виходом у таких ситуаціях, напевно, було б отримання довідки від адміністрації Facebook про те, чи відбулася зміна імені користувача і якщо так, то яким було попереднє ім'я користувача і коли була здійснена його зміна. В судовій практиці поки що не зустрічалось випадків витребування доказів від власника зарубіжного сайту. Так, стосовно Facebook у судових рішеннях зазвичай вказується, що цей сайт не адмініструється в Україні. Також у разі існування двох сторінок з подібним іменем користувача (чи різними іменами, адже під час реєстрації аккаунту в соціальній мережі справжність імені користувача не перевіряється) можливе проведення експертизи на предмет встановлення того, чи є автором текстів публікацій, поширених від імені користувача на обох сторінках, одна і та ж особа, чи тексти таких публікацій написані різними особами [6, с. 74].

Хоча в окремих соціальних мережах, наприклад Instagram, існує можливість перевірити інформацію про аккаунт та переглянути попередні імена користувача.

Всі вищенаведені ознаки свідчать про особливу природу електронних доказів, яка зумовлює необхідність застосування окремого режиму їх використання у процесі доказування. Однак з положення ст. 100 ЦПК слідує, що для електронних доказів встановлено порядок подання, аналогічний порядку подання письмових доказів: закон допускає можливість використання електронної (паперової) копії електронного доказу, проте одночасно підкреслює важливість існування його оригіналу, ненадання якого може призвести до того, що копія електронного доказу не буде братися судом до уваги. Такий режим не повною мірою відповідає особливостям електронних доказів, оскільки у багатьох випадках їх копії здатні точно і вичерпно передавати зміст оригіналу і слугувати засобом встановлення обставин справи.

Крім того, виникає проблема – як надійно і правильно зафіксувати і надати суду електронний доказ, адже його можна легко знищити. Відповідно до ч. 4, 5 ст. 100 ЦПК України учасник справи, який подає копію електронного доказу, повинен зазначити про наявність у нього або іншої особи оригіналу електронного доказу. Якщо подано копію (паперову копію) електронного доказу, суд за клопотанням учасника справи або з власної ініціативи може витребувати у відповідної особи оригінал електронного доказу. Якщо оригінал електронного доказу не подано, а учасник справи або суд ставить під сумнів відповідність копії (паперової копії) оригіналу, такий доказ не береться судом до уваги. Так, наприклад, коли у сторони справи є належним чином засвідчена роздрукована копія у соціальній мережі, що принижує честь, гідність та ділову репутацію особи, який містить 1 млн переглядів, але публікація на момент витребування її судом видалена зі сторінки користувача, то довести факт приниження достатньо складно.

Належність, достовірність, достатність і допустимість електронних доказів у цивільному судочинстві України – це своєрідний ступінь правдивості й відповідності фактичним об'єктивним обставинам судової справи. Одним із найскладніших завдань є встановлення відповідного ступеня правдивості, від якого залежить

встановлення й визнання належності, допустимості, достатності та достовірності електронних доказів. Відповідно до ч. 1 ст. 89 ЦПК України суд оцінює докази за своїм внутрішнім переконанням, що ґрунтується на всебічному, повному, об'єктивному та безпосередньому дослідженні наявних у справі доказів. Проте видається доцільним, що у разі ознайомлення з електронними доказами оцінки судом лише за власним внутрішнім переконанням не завжди достатньо. Окремі науковці підкреслюють необхідність законодавчого прийняття та застосування на практиці залучення спеціаліста з інформаційних технологій у судовому засіданні під час дослідження електронних доказів або ж застосовувати призначення судової експертизи у сфері інформаційних технологій у разі вирішення занадто складних питань.

Іншим аспектом є складність надання неупередженої оцінки доказів, отриманих із соціальних мереж. Так, Пунктом 19 Постанови Пленуму ВСУ «Про судову практику у справах про захист гідності та честі фізичної особи, а також ділової репутації фізичної та юридичної особи» від 27.02.2009 р. № 1 визначено, що, вирішуючи питання про визнання поширеної інформації недостовірною, суди повинні визначати характер такої інформації та з'ясувати, чи є вона фактичним твердженням, чи оціночним судженням [12]. Це має важливе значення, адже фактичні твердження потребують перевірки з метою встановлення їх достовірності, тоді як оціночні судження не підлягають доказуванню їх правдивості і спростуванню.

В аспекті цього питання варто проаналізувати рішення Олександрійського міськрайонного суду Кіровоградської області від 16.03.2020 року по справі № 398/3086/19 [13]. Позивач звернувся до суду з вимогою визнати недостовірною та такою, що принижує честь, гідність та ділову репутацію позивача, інформацію, поширену відповідачем на своїй персональній сторінці у Facebook. В обґрунтування своїх позовних вимог позивач вказав, що в оспорюваних висловлюваннях відповідача не вживаються такі мовно-стилістичні засоби, як гіперболи, алегорії, сатира, оспорювані висловлювання

не містять оцінних слів або словосполучень, порівнянь та, окрім цього, вказані висловлювання не є критикою або оцінкою дій, які є обов'язковою ознакою оціночних суджень відповідно до ст. 30 Закону України «Про інформацію». Відтак інформація, розповсюджена відповідачем, з огляду на характер викладу інформації є фактичним та категоричним твердженням, а не оціночним судженням, тому є негативною та недостовірною.

Суд, дослідивши матеріали справи, задовольнив позовну заяву та зобов'язав відповідача не пізніше 10 днів після набрання вказаним рішенням суду законної сили особисто на власній сторінці Facebook спростувати недостовірну інформацію. Крім того, суд стягнув з відповідача судовий збір у розмірі 1 536,80 грн. на користь позивача.

Окремим питанням, яке повинно встати перед судами, є питання про те, наскільки етично використовувати як докази інформацію із закритих аккаунтів із соціальних мереж. Попри те, що доступ до закритого аккаунту ускладнений, викладена у ньому інформація може бути використана як докази по справі, оскільки особи, які мають доступ до такого аккаунту, не обмежені в праві використовувати таку інформацію ні правилами користування соціальних мереж, ні будь-якою підпискою про нерозголошення. Наразі не існує обмеження права використання інформації із закритих аккаунтів, але дуже ймовірно, що вона з'явиться найближчим часом. Тому навряд чи закриття аккаунтів у соцмережах серйозним чином вбереже їх користувачів від використання інформації в судах. Інша справа, коли учасники справи можуть і самі не знати, на яких фотографіях вони відзначені і хто з учасників справи може мати їх спільні фото.

Висновки і пропозиції. Підсумовуючи вищенаведене, потрібно підкреслити, що питання чіткої регламентації вилучення, фіксації, дослідження та оцінки електронних доказів залишається відкритим, адже чинні цивільно-процесуальні норми не враховують окремі особливості правової природи електронних доказів. Це створює колізії у правозастосовній практиці, ускладнює процес доказування

із використанням електронних доказів, отриманих із соціальних мереж, та інколи зумовлює ігнорування судами відповідних доказів через недоведеність їх належності, допустимості, достатності та достовірності.

Таким чином, учасникам справи доводиться вживати додаткові заходи, не передбачені законодавством, з метою фіксації відповідних електронних доказів. Водночас навіть у разі врахування всіх можливих заходів сторона не є захищеною від заперечень іншої сторони щодо долучення окремого доказу з мотивів, що інформація могла бути модифікованою, сфальсифікованою чи зміненою.

У такому разі вся відповідальність перекладається на суд, який повинен визначити, з урахуванням всіх обставин справи, наскільки законним був порядок отримання та подання електронного доказу до суду і чи існують підстави вважати його недостовірним.

Список використаної літератури:

1. Українці назвали найпопулярніші соціальні мережі. РБК-Україна. 2020. URL: <https://www.rbc.ua/ukr/news/sostavlennereyting-populyarnosti-sotsialnyh-1555070035.html>.
2. Лобовікова О.О., Мельніков А.С. Соціальні мережі як феномен інформаційного суспільства. *Вісник Львівського університету. Серія соціологічна*. 2011. Випуск 5. С. 154–160. С. 155
3. Штефан А.С. Веб-сайт і веб-сторінка як докази у цивільному судочинстві. *Судова апеляція*. 2017. № 4. С. 77–85. С. 83
4. Рішення Івано-Франківського міського суду Івано-Франківської області у справі № 344/14572/16-ц від 02.03.2018 року. URL: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/72650769>.
5. Постанова Апеляційного суду Чернівецької області від 17.01.2018 року у справі № 716/254/16. URL: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/71690240>.
6. Штефан А.С. Електронні докази: ознаки та особливості використання. *Теорія і практика інтелектуальної власності*. 2019. № 6. С. 65–80. С. 67.
7. Павлова Ю.С. Електронний документ як джерело доказів у цивільному процесі: дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.03 / Павлова Юлія Сергіївна. Одеса, 2019. 239 с. С. 156.

8. Запотоцький А.П. Документи як процесуальні джерела доказів у кримінальному судочинстві [Текст]: автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09 / Київ, 2009. 26 с.
 9. Петренко В.С. Електронні докази як елемент інформаційних технологій у цивільному судочинстві. *Молодий вчений*. 2018. № 1(1). С. 111–115. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/molv_2018_1\(1\)_29](http://nbuv.gov.ua/UJRN/molv_2018_1(1)_29). С. 114–115.
 10. Постанова апеляційного суду Черкаської області від 16 жовтня 2018 року у справі № 690/62/18. URL: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/77134928>.
 11. Постанова Харківського апеляційного суду від 18 січня 2019 року у справі № 619/4083/17. URL: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/79307015>.
 12. Постанова Пленуму ВСУ «Про судову практику у справах про захист гідності та честі фізичної особи, а також ділової репутації фізичної та юридичної особи» від 27.02.2009 р. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/v_001700-09.
 13. Рішення Олександрійського міськрайонного суду Кіровоградської області від 16 березня 2020 у справі № 398/3086/19 про захист честі, гідності, ділової репутації та відшкодування моральної шкоди. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/88440509>.
-

Drogoziuk K. Features of the legal nature of electronic evidence in the civil procedure of Ukraine

In modern conditions, the Internet is an integral part of society and contains traces of virtual activity in the form of certain information that can be used to confirm or refute the circumstances that are the subject of proving in a civil case.

Despite the positive changes in civil procedural law of Ukraine on the use of electronic evidence in civil proceedings, it should be noted that the legislative consolidation of the procedure for seizure, recording, examination and evaluation of electronic evidence does not fully take into account the legal nature of electronic evidence, in particular evidence obtained from social networks. This creates conflicts in law enforcement practice, complicates the evidentiary process using electronic evidence obtained from social networks and sometimes leads to the rejection by courts of relevant evidence, due to lack of proof of their relevance, admissibility, sufficiency and reliability, which threatens the protection of rights, freedoms and legitimate interests of users of social networks and other means of Internet communication on the territory of Ukraine.

The purpose of the scientific article is to identify and analyze the features of the legal nature of the functioning of electronic evidence, as well as the analysis of judicial practice in the use of relevant evidence in civil proceedings.

According to the results of the research it was established that the peculiarities of the legal nature of electronic evidence are: the intangible form and the carrier of information recording; special procedure for creating and consolidating information on a tangible carrier; special procedure for reproducing electronic evidence; the ability to reproduce, copy or move to another carrier an unlimited number of times without losing their characteristics, resulting in their identical copies; the absence of a specific carrier for storing electronic evidence obtained from social networks; special status of the original, which may exist in several places, etc.

The analysis allows us to state that the legal regulation of electronic evidence in civil proceedings needs to be improved taking into account the peculiarities of the legal nature of the relevant evidence.

Key words: *electronic evidence, screenshot, social networks, civil case, proving, fixation of evidence, submission of evidence.*